

Byla-li dohoda o přesunutí sociálních příspěvků na žalobce jako zaměstnance větším než zákonným dílem neplatná, může se žalobce domáhati na žalovanou firmu náhrady toho, co mu neprávem zadržela. Právem tu vytýká dovolání, že odvolací soud se v podstatě omezil na zjištění skutečnosti, že žalobce sporné částky zasílal nositelům pojištění za žalovanou firmu. Toto zjištění však nestačí, ježto bylo žalovanou namítáno, že novou úpravou smlouvy v roce 1934 bylo stanoveno 1/2 % hrubé provise, které činilo zvláštní úkolové procento k úhradě příspěvků k sociálnímu pojištění, pokud je byla žalovaná firma povinna zapraviti ze svého, a že žalobce byl jen pověřen z důvodů administrativních a pro ulehčení správy podniku, aby z tohoto úkolového jmění poukázal jednotlivé příspěvky, že ty nikdy nevyčerpávaly to, co žalobce vybíral z dotčeného úkolového procenta, a že nebyl tudíž poškozen. Prokáže-li se toto tvrzení, nebylo by ovšem možno mluvit o tom, že bylo nedovoleně přesunuto placení sociálních příspěvků na zaměstnance, a šlo by tu spíše o zvláštní způsob zúčtování. To ovšem jen za předpokladu, že došlo v tomto směru k výslovné dohodě stran o úkolovém poskytnutí 1/2 % a nikoli jen o to, že byly tyto příspěvky zakalkulovány do provise bez zvláštního určení přesného procenta k jejich zapravení, a podotýká se, že taková dohoda nemohla ani míti zpětný účinek.

Ježto odvolací soud nepřihlížel k této námitce žalované firmy, jde tu o rozpor se spisy (§ 503 č. 3 c. ř. s.) a ježto neprovedl příslušné důkazy o tvrzené dohodě, a v případě, kdyby byla prokázána, nezjistil, kolik z vynaložených částek bylo kryto oním účelovým procentem, je zároveň odůvodněna neúplnost řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.).

Čís. 16581.

Zaměstnavatel není oprávněn ukládati zaměstnanci za trvání služebního poměru bez předchozí dohody konvenční pokuty (§ 1336 obč. zák.) za chyby a služební nedostatky.

Nejde o platnou dohodu o konvenční pokutě, jestliže za služebního poměru zaměstnanec podpisoval v určitých obdobích mu předkládané výpisy ze svého účtu o smluveném podílu na zisku, obsahující srážky za různé služební chyby a nedostatky a mimo to doložky, že mimo zůstatek na výpisu nemá zaměstnanec proti zaměstnavateli jiných požadavků, a že bere na vědomí, že možné reklamace musí podati do určité lhůty. V takovémto případě se zaměstnanec může domáhati vrácení neprávem sražených částek, třebaš nepodal do stanovené lhůty reklamace, jak měl podle řečené doložky učiniti.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1937, Rv II 970/47.)

Ve všeobecných podmínkách služebních smluv, uzavíraných pro každé pololetí, jest obsaženo ustanovení v čl. 16, že ujednání čl. 14 o účasti na ztrátě a zisku může žalovaná kdykoliv změnit nebo zrušit a že to nemá vliv na žalobcův služební poměr. Podmínkou účasti na výsledcích jeho oddělení jest jeho osobní činnost a přestane-li z jakéhokoliv důvodu býti v oddělení osobně činný, pozbývá právo na účast, i když nebyla ona dohoda výslovně zrušena. Vypočtena jest pak tam účast, jaké bude žalobce požívati na zisku a ztrátě svého oddělení. Podle smlouvy ze dne 9. července 1934 měla jeho účast na zisku činiti 0.5%, kdežto podle smlouvy ze dne 2. ledna 1935 0.3 až 0.5% podle dosaženého výsledku oddělení. V dodatku ke smlouvě ze dne 9. července 1934 a ze dne 2. ledna 1935 jsou další předpisy o odpovědnosti a způsobu žalobcova úřadování a o tom, jak má vykonávati práci jako skladník a účetní. Ve smlouvách i v dodatcích a ve zvláštních oběžnících a na výpisech z účtů jest obsaženo ustanovení, že nároky resp. difference, jež si počítá žalobce za žalovanou, musí uplatnit ihned, anebo do 8 dnů, nebo reklamovati do 8 dnů u Dominika Č., jinak že pozbývá svých nároků.

Žalovaná vyplácela žalobci smluvenou mzdu hotově, kdežto účast vedla na kontě osobního účtu 1032, v němž jsou v sloupci »má dáti« zapsány srážky z účasti a srážky, které žalobce ze svého konta účasti hotově vybral. Tak mu bylo na jeho osobním účtě připsáno k tíži v druhém týdnu 1934 500 Kč za špatné vyúčtování konta rozdílů, v šestém týdnu 1934 50 Kč za podvodné výpočty, v osmém týdnu 378 Kč za nepořádek ve strazze, v čtvrtém týdnu 500 Kč pro nepořádek ve strazze stran dokladů, ve dvaapadesátém týdnu 1934 816 Kč za vadné vyúčtování pro daň z obratu, ve dvanáctém týdnu 1935 479 Kč za chybu v poukazech, v osmnáctém týdnu 1935 265 Kč za chybu v převodech a v devatenáctém týdnu 1935 510 Kč za vadnou úpravu salda k vůli souhlasu, celkem 3.498 Kč. Z osobního účtu byly žalobci zasílány měsíčně výpisy, z nichž si ponechal prvopis a někdy vrátil, někdy nevrátil originál výpisu s doložkou potvrzující, že mimo zůstatek na výpisu uvedený nemá se žalovanou žádných jiných požadavků a že bere na vědomí, že možné reklamace musí podati nejdéle do 8 dnů od doručení výpisu přímo Č-ovi. Když skončil služební poměr, byla se žalobcem vyúčtována mzda za osmadvacátý týden 1935, pak za výpovědní šestinedělní lhůtu za pětatřicátý týden a za dovolenou celkem hrubá mzda 3.010 Kč a srážky na nemocenské pojištění, na daň a za byt 389 Kč 25 h a rozdíl 2.620 Kč 75 h žalobce přijal a podpisem svým potvrdil, že vyplacením dotčené částky jsou veškeré požadavky vůči firmě úplně vyrovnány a nemá za firmou žádných pohledávek ani nároků. Tvrdě, že se srážky v částce 3.498 Kč staly neoprávněně, domáhá se žalobce na žalované jejich zaplacení. Soud první stolice zamítl žalobu zcela. O d o l a c í s o u d uznal co do částky 775 Kč s přísl. podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil k dovolání žalobce odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle § 1336 obč. zák. mohou smluvci, kteří sjednávají smlouvu, učiniti zvláštní dohodu, že na místě újmy, která by se měla nahraditi, má býti zapravena určitá částka, ať peněžítá, nebo jiná, jestli slib nebude splněn buď vůbec, nebo náležitým způsobem, nebo příliš pozdě. Vyžaduje tedy právo ukládati konvenční pokutu předchozí úmluvy a nelze schváliti právní názor odvolacího soudu, že jeden ze smluvců může bez ní za trvání smluvního poměru ukládati druhému smluvci pokuty pro nesplnění nebo nenáležité plnění smlouvy a že dojde v takovém případě k dohodě o tomto oprávnění mlčky tím, že se postižený smluvce neohradí proti postupu onoho smluvce.

V souzené věci zjistil odvolací soud, že nebylo stanoveno předchozí dohodou smluvců oprávnění žalované firmy ukládati žalobci peněžité tresty a odvolací soud vykládá správně ustanovení čl. 16 služebních podmínek, upravujících služební poměr žalobcův, že žalovaná firma nebyla oprávněna, aby bez souhlasu žalobcova něco jednostranně srážela z jeho již vzniklé a připsané mu pohledávky »na účasti« (podílu na zisku), a že měla toliko právo, by do budoucna snížila anebo zrušila žalobcovu spoluúčast na zisku. Mylný je proto názor odvolacího soudu, že došlo k platné dohodě o konvenční pokutě tím, že žalovaná firma uložila žalobci konvenční pokuty a že ten je uznával, an podpisoval předložené mu měsíční výpisy ze svého osobního účtu, obsahující srážky pro různé chyby a nedostatky služební a mimo to doložku, že mimo zůstatek uvedený ve výpisu nemá proti žalované jiných požadavků a že bere na vědomí, že možné reklamace musí podati do osmi dnů u osoby ve výpisu jmenované, a že to žalobce nikdy neučinil.

Podíl na zisku je částí žalobcova platu, jak je zřejmé z ustanovení § 9 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., a podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (Sb. n. s. č. 15262, 15802 a j.) nemůže se zaměstnanec za trvání služebního poměru platně vzdáti nároku na plat. Nemá tedy ani právního účinku prohlášení učiněné zaměstnancem za trvání služebního poměru, že nemá proti zaměstnavateli žádného pohledávání ze služebního poměru.

Neobstojí tudíž důvod, z něhož odvolací soud nevyhověl žalobní prosbě, a ježto se odvolací soud, vycházející z mylného právního nazírání na věc, neobíral odvoláním, pokud napadlo zjištění a závěr prvního soudu, že se totiž žalobce vzdal po ukončení služebního poměru zažalované pohledávky, a neučinil potřebná skutková zjištění, není věc zralá k rozhodnutí (§ 35 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), (č. 1275/Sb. n. s.).

Čís. 16582.

I pro nárok založený na nespravedlivém odsouzení podle zákona ze dne 21. března 1918, č. 109 ř. z. platí všeobecné zásady o náhradě škody a musí i z něho vyvozovaná škoda býti ve skutečné příčinné sou-